

Asia: VN/23361/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Rikosseuraamuslaitoksen organisaation ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle Rikosseuraamuslaitoksen organisaation ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamiseksi

Keskityn lausunnossani kolmeen pääkohtaan:

1 Rikosseuraamusalan koulutusta koskeva uudistusesitys

On erittäin kannatettavaa, että esityksen tavoitteena on saada päteviä, säädetyt kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä. Vartijoiden työympäristö on erittäin vaativa ja vankien moniongelmaisuus lisääntynyt (Wattu IV -vankiväestötutkimus, THL), mikä vaatii vartijoilta erittäin monialaista osaamista turvallisuusvaateisiin vastaamiseksi. Esityksessä ehdotettu työssäoppimisväylä ei pysty tätä osaamista turvaamaan. Vastuu koulutuksesta ja opiskelijoiden osaamisen takaamisesta liudentuu vankiloille ja siellä yksittäisille vastuuvirkamiehille. Tämä väijäämättä lisää virkamiesten työtaakkaa. Jo nyt Rikosseuraamuslaitos painii resurssihaasteiden kanssa, joten työssäoppimisväylän avaaminen on kovin ristiriitainen tästä näkökulmasta arvioituna. Edelleen väylän avaaminen toisi pedagogisen osaamisen lisävaateita työssäoppijoiden ohjaajina toimiville virkamiehille. Lisäksi esityksessä on vaarana, että eri väylien kautta opintonsa suorittaneet tulevat olemaan osaamistasoltaan eriarvoisessa asemassa. Myöskään verkko-opinnot eivät palvele kaikkia oppijoita, saati se ei ole paras mahdollinen pedagoginen ratkaisu koulutuksessa käsiteltäviin aihekokonaisuuksiin. Esityksestä saa sen kuvan, että ainoastaan välttämätön sisältö (esimerkiksi voimankäyttökoulutus) järjestettäisiin perinteisenä kontaktiopetuksena.

2 Koulutusyhteistyö Laurea AMK:n kanssa

Esitys koulutusyhteistyön päättämisestä Laurea AMK:n kanssa vaatii uudelleen arviointia. Nyt olemassa oleva mahdollisuus jatkaa opintoja saaden korkeakoulututkinto (Rise -alan sosionomi) lisää alan veto- ja pitovoimaisuutta. Rikosseuraamusalan sosionomitutkinnon suorittaneilla on mahdollisuus hakeutua räätälöityä väylää pitkin tutkinto-opiskelijaksi Itä-Suomen yliopistoon oikeustieteiden laitoksen tuottamaan hallintotieteiden maisterin koulutusohjelmaan. Kyseinen yliopistotutkinto antaa valmiudet oikeustieteellistä osaamista vaativiin työtehtäviin ja sitä kautta toimia monipuolisesti Rikosseuraamuslaitoksen eri tehtävissä, esimerkiksi yksikönpäällikkö/vankilan johtaja. Koulutusyhteistyön päättämisellä olisi suoranaisia vaikutuksia myös muiden esityksessä puheena olevien organisaatioiden toimintaan, joita ei esityksessä ole asianmukaisesti huomioitu lainkaan.

Haluan lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että korkeakoulusektori tuottaa tutkittua tietoa opetuksen tueksi. Laurea AMK on lisäksi aktiivinen toimija erilaisissa rikosseuraamusalaa koskevissa hankkeissa, joiden kautta opiskelijoiden ammattitaidon kehittyminen opintojen aikana monipuolistuu.

3 Kriminologinen kirjasto

Esityksessä ei ollut huomioitu Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen yhteydessä toimivaa kriminologisen kirjaston asemaa uudistuksessa. Alan opetus- ja tutkimustyön näkökulmasta on erittäin tärkeää turvata erikoiskirjaston asema nykyisenkaltaisena.

Toivon esittämieni näkökohtien huomioimista hankkeen jatkovalmistelussa.

Kunnioittavasti,

Mia Kilpeläinen

Yliopistonlehtori (rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä)

Itä-Suomen yliopisto

Oikeustieteiden laitos

Kilpeläinen Mia
Itä-Suomen yliopisto - Oikeustieteiden laitos